

Barbara Piasecka

**Scenariusz lekcji geografii
w języku niemieckim**

**Praca opublikowana
w Internetowym Serwisie Oświatowym**

awans.net

WSTĘP DO EKSPERYMENTALNEJ POKAZOWEJ LEKCJI GEOGRAFII W JĘZYKU NIEMIECKIM

w I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie

Już w zeszłym roku szkolnym przedmiotowy Zespół Języków Obcych postanowił wprowadzić okazjnie, jako innowację, przeprowadzanie wybranych lekcji przedmiotowych w j. obcym. Za cel takiego eksperymentu ZJO określił:

- poszerzenie zasobu słownictwa uczniów klas szczególnie zainteresowanych j. obcymi,
- obycie uczniów z ewentualnymi przyszłymi wykładami i zajęciami w j. obcym w szkołach wyższych,
- uatrakcyjnienie zajęć zarówno z j. obcego [przygotowanie], jak i z lekcji przedmiotowej,
- praktyczne urzeczywistnienie ścieżek międzyprzedmiotowych.

Każdy z członków ZJO – językowców – zadeklarował przedmiot do prezentacji w j. obcym oraz określił kolegę-przedmiotowca, z którym będzie współpracował [mnie zainteresowała geografia, jedno z moich hobby]. Wstępnie też ustaliliśmy dla wszystkich częstotliwość takich prezentacji tematu w j. obcym: jeden raz w semestrze. Utrzymanie tej częstotliwości uzależniliśmy od powodzenia i skuteczności przedsięwzięcia.

DNIA 30 PAŹDZIERNIKA ODBĘDZIE SIĘ POKAZOWA LEKCJA GEOGRAFII
W JĘZYKU NIEMIECKIM : 7 godz. lekcyjna, klasa 2 F, sala 205.
Zapraszam wszystkich zainteresowanych.

Barbara Piasecka

W tym roku szkolnym postanowiłam zrealizować nasze zamierzenie i zapoczątkować eksperymentalne nauczanie w j. obcym. Zmobilizowało mnie – szczerze mówiąc - objęcie przewodnictwa Zespołu Języków Obcych od września b.r. Nawiązałam współpracę z nauczycielką geografii, mgr Elżbietą Urbańską; wspólnie ustaliliśmy temat, z którym wspólnie nauczana przez nas klasa 2f może zmierzyć się językowo, a ja – merytorycznie. Temat ten brzmiał: „Mapa politycznego podziału świata”.

Do jego realizacji doszło dnia 30.10.2003 w klasie 2f na lekcji geografii przewidzianej tygodniowym planem lekcji dla tej klasy. Lekcja nosiła charakter pokazowy, ogłoszona była 10 dni wcześniej dla chętnych obserwatorów; hospitowała ją p.dyrektor szkoły oraz kilkoro moich kolegów. Oceniona została przychylnie, a cała inicjatywa bardzo pozytywnie.

SCENARIUSZ LEKCJI POKAZOWEJ

dla przedmiotu geografii - w j. niemieckim - o temacie :
„Mapa politycznego podziału świata”

1. Główne zagadnienia lekcji:

- zmieniający się układ polityczny świata wobec powstawania nowych państw w wyniku różnych konfliktów, przemian ustrojowych, wyzwania się od obcych dominacji itd.[dot. głównie ostatniego 10-15-lecia];
- współczesne formy ustrojowe państwa oraz sposób ich zarządzania;
- rozpoznanie na mapie świata omawianych państw i określenie ich położenia.

2. Cele lekcji: uczniowie powinni:

- zrozumieć: przyczyny powstawania nowych państw oraz pojęcie politycznego zarządzania nimi;
- poznać: nowe państwa świata w miejsce „starych” w ostatnim 10-15-leciu, różnice dot. kryteriów podziału politycznego państw;
- wiedzieć: nazwy państw powstałych w sposób spektakularny w ostatnim 10-15-leciu, przyczyn ich powstania, nazewnictwo państw związane z podziałem ustrojowo-politycznym, stylem rządzenia i strukturą terytorialną państw – oraz przykłady takich państw, ich położenie na mapie świata;
- zastosować: rozpoznanie polityczne państw na podstawie uzyskanej wiedzy.

3. Uwagi dotyczące realizacji lekcji:

Na realizację tematu przeznacza się tytułem eksperymentu językowego tylko jedną lekcję. Z tego względu został ograniczony wachlarz metod i środków jego prezentacji. Głównym tekstem źródłowym są tu dwa rozdziały z podręcznika: • H.Staniów i P.Staniów: „Geografia 2. Świat”. Wyd. PPWK im. E.Romera, „Książnica” SA:

1) „Mapa podziału politycznego świata” oraz 2) „Pojęcie i cechy państwa”. •

Sięgnęłam też do: 1. „Aktualizacje encyklopedyczne – Kraje świata”. Wyd. Kurpisz.

2. „Tablice geograficzne”. Wyd. Adamantan.

3. „Universallexikon”. Wyd. Bassermann.

Dla ułatwienia prowadzenia lekcji tekst skomasowałam oraz przetłumaczyłam na maksymalnie uproszczony język niemiecki, dostosowany poziomem do stanu umiejętności językowych klasy [tekst w załączeniu].

W celu właściwej realizacji lekcji klasa została przygotowana uprzednio na lekcji języka niemieckiego z nazewnictwa kontynentów, państw, kierunków świata, określania położenia, najważniejszych pojęć geografii fizycznej i polityki – w j. niemieckim.

Podczas lekcji uczniowie mogą posługiwać się tylko tym językiem; dlatego wypowiedzi ich będą krótkie i w formie głównie odpowiedzi na zadawane pytania i zadania.

4. Środki dydaktyczne:

- kserokopie podziału politycznego wszystkich kontynentów z nazewnictwem niemieckim z „Universallexikon” – w pakiecie dla każdego ucznia;
- spis aktualnych państw i stolic w j. niemieckim dla każdego kontynentu z „Universallexikon” – w pakiecie dla każdego ucznia;
- tekst źródłowy prezentacji tematu w j. niemieckim – dla każdego ucznia;
- mapy politycznego podziału: świata i Europy – w pracowni geograficznej.

5. Pojęcia i terminy:

- podział polityczny świata [politische Weltteilung]
- państwa kolonialne i postkolonialne [koloniale u. post-/nachkoloniale Staaten]
- suwerenność i niezależność [Souveränität und Unabhängigkeit]
- ustrój polityczny [Sozial- und Wirtschaftsordnung; politisches System]
- autonomia i protektorat [Autonomie und Protektorat/Oberverwaltung]
- monarchia i republika [Monarchie und Republik]
- państwo demokratyczne i niedemokratyczne [Demokratie u. Nichtdemokratie]
- federacja i państwo unitarne [Föderation u. Unitätsstaat]

6. Przebieg lekcji:

- w pracowni geograficznej wiszą wcześniej przygotowane mapy; na stołach uczniowskich; leżą pakiety map, spisów państw i tekst źródłowy - w j. niemieckim [por. pkt. 4]
- zapis i wyjaśnienie tematu oraz zapoznanie uczniów z przeznaczonymi dla nich pakietami środków dydaktycznych;
- prezentacja wstępu przez nauczyciela;
- prowadząca wprowadza pojęcia: podział polityczny świata, państwa kolonialne i postkolonialne, autonomia, protektorat, suwerenność i niezależność, autonomia i protektorat;
- nowe państwa w Europie, Azji, Australii i Oceanii, Afryce: uczniowie zmieniając się podchodzą do map i pokazują państwa; koledzy zaznaczają je na swoich mapach z dopiskiem roku powstania;
- państwa o granicach linearnych: uczniowie na pytania nauczyciela wymieniają je wskazując na dużych mapach, zaznaczają je też w swych mapkach,
- monarchie i republiki: jedni zgłaszający się uczniowie wymieniają je, inni wskazują na dużych mapach;
- prowadząca wprowadza pojęcia [nie]demokracji oraz rodzajów monarchii;
- federacje i państwa unitarne: przykłady podawane przez uczniów;
- prowadząca przy udziale uczniów ustala pojęcia federacji i państwa unitarnego
- końcowe pytania nauczyciela i odpowiedzi uczniów, reasumujące treść lekcji;
- zadanie domowe na następną l. geografii w j. polskim: zad. 1 i 2 z podręcznika.

7. Literatura:

- dla nauczyciela: jak w pkt. 3;
 - dla uczniów: „Tablice geograficzne”. Wyd. Adamantan.
-

Załącznik do scenariusza lekcji: tekst źródłowy w j. niemieckim.

POLITISCHE WELTTEILUNG AUF DER LANDKARTE

Die politische Teilung der Welt von heute ist nicht stabil. Die Staaten wechseln ihre Sozial- und Wirtschaftsordnung, auch politische Ordnung und Ökonomie; ihre Territorien werden kleiner oder größer. Das alles basiert auf regionalen oder lokalen Konflikten. Die Ursachen für diese Konflikte sind vor allem Religion, Nationalität und Rassen. So entstehen ganz neue Staaten, und in „alten“ großen Staaten kommt es zur Teilung in kleinere Staaten. Nur wenige Länder, vor allem Ozean- und Meeresinseln, sind politisch noch Kolonialterritorien, wenn auch sie Autonomien sind [z.B. die größte Insel der Welt - Grönland; gehört zu Dänemark, Martinique, vulkanische Insel in der Gruppe der Kleinen Antillen, Westindien, Karaibisches Meer - eine typische Kolonialinsel, gehört zu Frankreich].

Die Zahl der unabhängigen Länder wird systematisch größer. Im Jahre 1900 sind es nur 55, 1960 - schon 126, und 2002 sind auf der Landkarte der politischen Weltteilung 196 souveräne Staaten. Es gibt aber immer noch 38 autonome und abhängige Staaten.

Besonders spektakulär ist hier eine neue politische, Sozial- und Wirtschaftsordnung zu Beginn der 90-er Jahre in Europa und Asien. Als Resultat der Degradation der alten kommunistischen Ordnung in der Sowjetunion entstehen neue souveräne Länder in Osteuropa, Mitteleuropa, Nord-Ost-Europa und Süd-Ost-Europa, sowie in Westasien und Süd-West-Asien. Als Folge der Degradation der sozialistischen Ordnung in Jugoslawien und des religiösen Bürgerkrieges zwischen Serben und Kroaten entstehen zu Beginn der 90-er Jahre und noch im Jahre 2003 auch neue Länder in Süd-Ost-Europa. Die alten großen Staaten bekommen neue Namen, neue kleinere [oder größere - die BRD] Territorien und neue Grenzen. Und so haben wir in Europa :

- 1990 - Nord-Ost-Europa: Estland, Litauen und Lettland;
- Mitteleuropa: die DDR wechselt ihre alte Sozial- u. Wirtschaftsordnung und bildet einen großen deutschen Staat mit der BRD; das Ganze trägt jetzt den Namen: BRD;
- 1990 - West- und Süd-West-Asien: Armenien, Aserbaidschan, Georgien, Kasachstan, Kirgisien, Tadschikistan, Turkmenistan, Usbekistan;
- 1991 - Osteuropa, Süd-Ost-Europa: Weißrussland, Moldova, Russland, die Ukraine; auf der Balkanischen Halbinsel: Kroatien, Makedonien, Slowenien, neues kleineres Jugoslawien; 2003 - Jugoslawien bekommt den neuen Namen: Serbien-Montenegro;
- 1992 - auf der Balkanischen Halbinsel: Bosnien-Herzegowina;
- 1993 - Mitteleuropa: Tschechien und die Slowakei;

In Asien kommt es auch in 90-er Jahren zur Bildung anderer neuen Staaten:

- 1990 - Süd-West-Arabien [Arabische Halbinsel]: aus Nord- und Südjemen [sozialistisch orientiert] entsteht ein Land: Jemen mit kapitalistischer Orientierung;
- 2002 - Osttimor, die größte der Kleinen Sundainseln, westlich von Neuguinea, früher portugiesische Kolonie, dann indonesische Provinz.

In Australien und Ozeanien:

- 1990 - Mikronesien, ein Inselstaat im westlichen Pazifik, bis 1990 ein Territorium unter der Verwaltung der USA;
Marshallinseln, ein Inselstaat im östlichen Mikronesien, bis 1990 ein Territorium unter der Verwaltung der USA;
- 1994 - Palau-Inseln, ein Inselstaat in Mikronesien [Ozeanien], bis 1994 Autonomie unter der Verwaltung der USA; 1994 - Proklamation der Unabhängigkeit.

In Afrika in den 90-er Jahren:

- 1990 - Namibia hat ihre Unabhängigkeit [Souveränität], früher ein Teil Südafrikas, dann unter der Verwaltung der UNO und Südafrikas;
- 1993 - Eritrea, ein Staat in Ostafrika, früher ein Teil Äthiopiens; nach dem Bürger- und Religionskrieg [islamisches Eritrea gegen christliches Äthiopien] ein souveräner Staat;
- 1997 - Demokratische Republik Kongo, früher Zaire, Staat in Äquatorialafrika, Zentralafrika; neue Regierung, neue Politik, neuer Name.

Als Resultat der langen politischen Geschichte Europas haben wir heute 43 europäische Staaten [2003]; es ist eine große Menge. In Asien dagegen, wo das Kontinententerritorium über 4-mal größer ist als das Territorium Europas, gibt es nur 50 Länder. Russland liegt zwar in Europa und Asien, gehört aber geschichtlich zu europäischen Ländern.

Ganz anders sieht es auf den Gebieten mit wenigen Einwohnern und kurzer Geschichte aus. Die Grenzen, besonders der postkolonialen Staaten, verlaufen oft der Meridiane oder Breitenkreise entlang. Als Folge gibt es zur Zeit viele territoriale Streiten zwischen den Nachbarstaaten, besonders in Afrika, Südamerika und Asien. Geometrische Grenzen mit geraden Linien bilden auch Gebiete der inneren Verwaltung [Staaten, Provinzen] in Kanada, Australien und in den Vereinigten Staaten.

Die Antarktis ist ein einziger Kontinent, das zu keinem Staat gehört. Seit 1959 gibt es die Antarktische Vereinbarung; darin steht es, die Antarktis ist ein neutrales Territorium ohne Militärtruppen. Es gibt auch internationale Verträge und Vereinbarungen über Seen und Ozeane, sowie über den Weltraum [den Kosmos].

Politischer Unterschied zwischen den Ländern äußert sich in ihren verschiedenen politischen Systemen und ihrem Regierungsstil. Hier sind folgende Staatsformen zu nennen:

- Republiken, d.h. Freistaaten, ohne Monarchen, mit Demokratie und Nichtdemokratie [z.B. autoritäre, totalitäre Systeme, Diktaturen - besonders Militärdiktaturen in Südamerika und gegebenenfalls Afrika, Asien: islamische Länder - der Iran, o. Früher der Irak, Afghanistan, sozialistische Länder: Asien: Nordkorea, früheres Kambodscha, China; Südamerika: Kuba];
- Monarchien, d.h. Staaten mit Monarchen: einem König [das Königreich] o. einem Fürsten [das Fürstentum]; absolute [z.B. einige arabische Länder in Kleinasien - Saudi-Arabien, Vereinigte Arabische Emirate], konstitutionelle [beschränkt durch eine Verfassung] oder parlamentarische [beschränkt durch Regierung und Parlament] Monarchie.
 - In Europa gibt es die Staatsform einer Monarchie noch in: Großbritannien, Dänemark, Schweden, Norwegen, Spanien, den Niederlanden, Belgien, Luxemburg, Liechtenstein und Monaco.

Wegen ihrer territorialen Struktur teilt man alle Staaten der Welt in:

- Föderationen, d.h. Verbindungen von Staaten; es können Republiken [die USA, die BRD] und Monarchien [Vereinigte Arabische Emirate] sein;
- unitäre Staaten [Unitätsstaaten] mit zentraler Staatsgewalt, so wie z.B. Polen.

Wir müssen heutzutage damit rechnen: die politische Weltteilung kann in den nächsten Jahren und Jahrzehnten noch andere Formen bekommen; ihre Stabilität ist nicht sicher, denn Politik, Wirtschaft und fanatische Religion sind auch nicht stabil.

Tekst źródłowy w j. niemieckim
oraz powyższą prezentację lekcji pokazowej

sporządziła: *Barbara Piasecka*
.....
[mgr Barbara Piasecka]